

A zidőpörgető

olvasni
vagy
nem
olvasni?

Ez nem kérdés!

Kedves Olvasó!

A megbotránkoztató címlap és ezen bevezető szöveg után olvashatók az újabb agymenéseim. Igazából e cím egy gyermekkori játékra vezethető vissza, amikor lapokat pörgettünk, melyekre előzőleg egymás után következő mozgásfázisokat rajzoltunk. Ezúttal felelevenítem a gyerekkénti szórakozást. Rajta! – ha ügyesen pörgetik a kezdő lapokat, érdekes „időpörgetés” jön majd létre. Jó szórakozást hozzá! (Nagyon most se szidjanak, mert mint köztudott, nekem is volt édesanyám!)

A zidőpörgető

Persze hogy tudom, hogy ez így hülyeség. (Meg ez is.) De eléggé „öntörvényű” alak vagyok ahhoz, hogy ne így írjam. Szakmámból eredően már több mint ötven éve foglalkozom az idő mérésére alkalmas szerkezetek reparálásával. Olvasgattam is ezzel kapcsolatos írásokat. Én nem akarok tudományos előadást tartani annak, aki ezt az irkafirkát esetleg elolvassa, hiszen az ez iránt érdeklődő hihetetlenül nagy irodalomból meríthet tetszése szerint. Néha elgondolkodom azon (micsoda nagyképű szöveg), hogy amikor még oskolába jártam, meg kellett tanulni bizonyos mértékegységek definícióit. Ebből most csak az *időről* elmélkedem. Meddig tart egy óra? Erre körültekintés nélkül rá lehetne vágni, egy óráig. De mikor? Télen, vagy nyáron? Télen, amikor az emberek agyonöltözve rohannak, vagy nyáron, amikor az ember fia csinos hölgyeket bámulva ül a parkban? Az első esetben egy óra az örökkévalóság, míg a másodikban pillanatok alatt elillan. Mindenki megélte, hogy ha szép időben kellett bent punnyadnia a munkahelyén, ólomlábon haladt az idő, ha meg strandolt, sebesen szálltak a percek. Sokszor tanácsoltam az órájukban elemet cseréltető embereknek, ne tegyünk az órába elemet, vegyük inkább le a mutatókat, akkor okafogyottá válik az elemcsere; ezzel egyrészt egy rakat pénzt spórolhatnak, másrészt időmilliomosakká lehetnek, mert többé nem rohannának a mutatók. (Hogy miért is nem választotta ezt még soha senki, nem is értem.) A homokórát elnézve lélekromboló látni a lepergő homokot. Bár olvastam, hogy a homokóra-készítés valamikor egy nagyon spéci dolog volt. A homokóra fő alkatrésze a homok. (Édes Istenem, milyen hatalmas megállapítás!) Na mármost a jó homok az a homok, amellik pergős. Nem csomósodik. Azt, hogy ne csomósodjon, az órák úgy érték el, hogy kifőzték a homokot. Régóta tudjuk, az ördög a részletekben rejlik. Itt is így van, nem mindegy, miben főzik ki. Ma már számtalan vegyszer áll a homokóra-készítés rendelkezésére. De régen? Örök és feloldhatatlan dilemmám (hasonlatos a tyúk és a tojás kérdéséhez), hogy a kedves homokóra-készítő órás tényleg kutatásokkal bizonyította-e teóriáját, vagy csak egyszerűen így szerezte be a vörösbor imádatához a vörösbor. Ugyanis vörösborban kellett kifőzni a homokot. A fehérbor nem volt alkalmas (lehet, hogy a mester azt nem szerette, csak a vöröset), mert a homok csak a vörösborból vált különösen pergőssé és ezáltal pontosná. Én persze hiába célozgattam a barátaimnak: „Homokórát szeretnél? Hozzál sok-sok vörösbor!” Ezek a fránya barátaim, meg azt hiszik, hogy ...

Einstein relativitáselmélete után szabadon az „**én-elmélet**”: Ha te vársz valakire, megáll az idő. Ha téged várnak: hűűű, de elrohant az idő. Hát igen, tényleg minden relatív. A számos óraderfinícióból a kedvencem:

Egy vékony, magas hölgy, nyolcvanhoz nagyon közel. – Megnézné az órát? Ez egy nagyon jó kis óra, de most valami gondom van vele, nem pontos.

– Hááát, nem akarok kekeckedni, de ez az óra, nagyon messze van a jó órától.

– Ne mondja már aranyoskám! Ez mindig pontos volt!

– Az lehet, de nem jó óra.

– Jó-jó, tudom, nem egy drága óra, de miért nem jó?

– Hát, mert a jó óra az a pásztoróra.

Nagy huncut mosoly. – Hát abban magának teljesen igaza van!

Nevetve távozik, én úgyszintén, mert látom rajta, előjöttek az emlékei.

Aztán vannak esetek, amidőn ifjú titánok „óriási olvasottsággal” nem értik, milyen az a pásztoróra. Na, nekik akkor azt ajánlom: Gyalog Dorogig, az is egy jó óra! – Persze ezt sem értik.

De az idő múlását a legmeghökkenőbb módon a következőképp aposztrofálta egy férfi ismerősöm: „Tudod, régen kint ültünk a Sörakadémia teraszán, nézegettük a csinos lányokat, és beszélgettünk róluk. Ma is kint üldögélünk a Sörakadémia teraszán, csak arról beszélgetünk, hogy a Nagy doki (ismert és elismert urológus főorvos) ujja hogy megvastagodott.”

Hát kérem, ilyet nem lehet kitalálni! Ebben a mondatban benne van a férfiöregedés minden bújja, baja, bánata. Pörög a zidó!!

Akárhányadik elmélkedésem

Nagyképűbben már nem is kezdhettem volna – még hogy „elmélkedés”?!

Elvállaltam, hogy az Ipartestület alapításának évfordulójára azokról az iparosokról, akik ezt kérik, telephelyükön kattintgatok pár képet, melyekből, válogatást követően, kiállítást rendeznek. Többek között elmentem egy pékségbe. Előre megbeszéltük, mire is gondol a mester, mely pillanatokat örökítem meg. Minthogy ez a pékség egy évek óta jól működő és fejlődő vállalkozás, ma már ők őrlik a lisztet is, tehát a beérkező gabonát teljességgel ők dolgozzák fel a készáruig, (biopéksütemények és különböző biokenyerek formájában). A mester mindent rám bízott, egy kérése volt csupán, hogy a malom szinten található két múlt századi, csodásan karbantartott és működő, GANZ BUDAPEST feliratú régi gépet okvetlenül fotózzam le. Volt ott csillivilli, rozsdamentes berendezés, DE a régi volt a fontos, amit láttatni szeretett volna.

(Hahó!!! Ez még nem az elmélkedésem!!!)

A következő helyszín egy kovácmesternél volt, aki művészi szintre emelte a díszkovácsolást. Éppen munka közben tudtam őt „tetten” érni.

Gyerekkorom óta csodálom a kovácsokat. Csodás emlékeim közé tartozik „A Fricc kovács”. Mikor csak szerét ejthettem, rohantam a „Kisléva” közepén található kovácsműhelyhez. A széles kapubejáró sarkán igazi „kerékvető kövek” voltak, ezek egyikén csücsültem, ha csak tehettem, és néztem, ahogy Fricc bácsi és a segédje egy darab vasból lópatkót kovácsol. Az acél csengése, a kalapálás üteme, a szétszóródó szikrák, mind-mind csodálattal töltöttek el. A ló kint állt a műhely előtt és türelmesen várta, hogy a patájára illesszék az elkészült patkót. Tudtam, hogy édesanyám pörölni fog velem, de ilyen látványt nem lehetett otthagyni. „Már megint a kovácsműhelynél voltál?!” – fogadott perlekedve, midőn hazaértem.

Szóval kattintgattam lelkesen, gyerekkori emlékekkel a fejemben. Amikor a kovácsműhelyben befejezték a munkát, felmentünk az emeleten berendezett kiállítóterembe. Nehéz lenne szavakba önteni – nem is kísérletezem vele –, mi minden tárult ott elém. Szinte darabról darabra végigkattintgattam a kiállítást. Persze nem csak a mesterművek láthatók ott, ki vannak állítva régi kovácsszerszámok, gépek is. A terem végénél hosszasan elidőztünk. A kovácmester elrévedve állt egy külön kis kiállítás előtt. „– Ezek édesapám szerszámjai voltak, némelyikük megjárta a Don-kanyart”. Csak néztem, nem beszélünk. Állt merengve, látszott rajta hogy az apjára emlékezik. Nyilvánvaló volt, hogy a DÍSZHELYET e régi szerszámok foglalják el.

(Ez már kicsit „elmélkedés”.)

Aztán egy fiatal mester volt a soron. A műhely falán felakasztva egy régi ablakkeret ablakszárnyakkal, ablakpárkánnyal, függönykarnissal és függönnyel, mintha egy valódi ablak volna, mögötte régi, megsárgult kép, rajta a nagyszülők állnak fiatalon a Prímási Palota előtt. Úgy néz ki, mintha a szereplők benéznének az ablakon – a függöny félrehúzva, hogy

belássanak. Az ablakpárkányon régi relikviák, „köbözőkönyv”- lévén a mester asztalos. A függönykarnis tetején régi asztalosszerszámok, emlékek a nagypapától, aki szintén asztalos volt. Körben az „ablak” körül a mesterlevél és a munkája elismeréseként kapott oklevelek lógnak bekeretezve. Arra a kérdésre, milyen képet csináljunk, teljesen természetesen állt az „ablak” elé, merthogy ez nem kérdés. A műhelyben itt is láthatók csillivilli új gépek, melyek a mai kor szükséges gépei, de itt sem ezeket akarja megmutatni a mester, hanem a régit. Mintha a nagypapa benézne, és figyelné az unoka munkásságát.

Na, innét kezdődik az „elmélkedésem”.

Érdekes, hogy a szakmáját TISZTELŐ és SZERETŐ mestereknek mennyire fontos a „RÉGI” szerszámok és relikviák tisztelete. Gondolkodás nélkül fordult mindenikük a „régik” felé, amiket fontosnak tartottak megmutatni. Biztosan büszkék a műveikre is, de az első, amivel büszkélkednek, az a múlt dicsősége. Elgondolom, múlt nélkül igazán nincs jövő sem. Az ember tisztelettel gondol a letűnt korok mestereire. Mily sok csodálatos és időtálló dolgot alkottak egyszerű gépekkel és szerszámokkal. Jó belegondolni, hogy voltak példaképek, és elmélkedhetünk rajta, úgy tesszük-é a dolgunkat, hogy példaképei legyünk a jövő generációnak?

Elgondolkodtató!

Egy kis mosoly

Anno volt egy gyűjteményem mindenféle irkafirkáimból, és úgy gondoltam, egy kis füzetecskében megjelentetem. A „füzetecske” név valamiért nem nyerte el a tetszésemet, ezért más címet kellett találnom. Mivel ezt a firkálmányt könyvnek nevezni még tőlem is eszement nagyképűségnek hatott volna, ezért azt találtam ki, legyen „Nemkönyv”.

A digiráma-vetítéseinkre rendszeresen az esztergomi Spori Print Nyomdában készítettük el a meghívókat. Jómagam, „grafikust” majmolva, készítettem el a meghívótervezeteket. A nyomdai előkészítésen dolgozó nagyon kedves hölgy, Évike látott el esetenként jobbító szándékú tanácsokkal. Vele ültem le megbeszélni a „nemkönyvem” anyagát is. Ekkor derült ki, hogy a borító grafikai tervét lehangytam az adathordozóról. Akinek nincs a fejében, legyen benzin a kocsijában! – felkiáltással elindultam haza, hogy pótoljam a feledékenységemmel okozott hiányt. Évike megkérdezte, hogy mi lesz a könyv címe? Fapofával rávágtam: „nemkönyv”. – Jó, jó, értem, hogy nem könyv, de mi lesz a könyv címe? Megálltam nevetés nélkül, és megint csak azt mondtam, nem könyv, de mindjárt hozom a hiányzó grafikát! Láttam az arcán egy kis rosszallást, miért is vagyok ennyire fafejű, hogy nem tudok válaszolni, egy egyszerű kérdésre, és ő addig nem tudja elmenteni az anyagot, mert nem tudhatni, milyen címmel tegye. Én meg a szokásos rosszindulatúságommal azon derültem, míg vissza nem értem, mit fog szólni, ha meglátja a címet, hogy „Nemkönyv”. Láttam az arcán a megkönnyebbült mosolyt, hogy nem érthetetlen h..... vagyok, csak csibészkedtem. Már számtalanszor elgondolkodtam rajta, tényleg igaz lehet, hogy hülyeségekért nem megyek a szomszédba.

Esztor Napok

Évek óta próbáljuk Esztergomba csábítani a turistákat. Ez hol sikerül, hol nem (általában akkor sikerül, ha a turista saját elhatározásából éppen ide jön). Na mindegy, én már a próbálkozásnak is örülök. Ne punnyadjak itthon, gondoltam, felmegyek a várba megnézni a rendezvényt. Kicsit indulhattam volna korábban is, mert már útközben hallottam dörögni az ágyúkat. Sietősebbre vettem hát az iramot. Felérve megszemléltem a „várfoglalást”. Szerencsére volt egy kihangosított műsorvezető, aki elmondta, mit látnánk, ha nem volna az egész cselekmény takarásban. Pontosabban csak fejeket láttam, de sebaj, jó a képzelőerőm. Aztán a „török” sereg bevonult a belső vár kapuja elé. Felsorakoztak, újabb ágyútűz és roham. Bevallom, a helyemet, ahonnét jól lehetett látni, átadtam másnak, s csellengeni indultam a sátrak közé. (Hogy én milyen okos is vagyok?! :-)) Az egyik sátor alatt egy csinos hölgy heverészett szőnyegeken és párnákon, vízipipázott. Kérdésekre, hogy csinálhatnék-e pár képet róla, mosolyogva bólintott. Szóval nézelődtem még a sátrak tájékán, miközben hallgattam a csatazajt és a narrátor szövegét. A csatazaj lassan elült, én pedig elmélkedve magamban indultam hazafelé. Az első kérdés, ami felötlött bennem, az volt: Miért nem a töröktől való visszafoglalást játsszuk el hadijáték formájában? Persze tudom, ez egy történelmi emlékezés volt – de akkor is! Miért nem arra emlékezünk, hogy kiűztük a törököket? Tudom, régen volt, ... meg az évfordulók, ... meg a megbocsájtás stb., stb. – de mégis! A rendezvény megmozgatott sok embert, akik eljöttek megnézni, és ez ma nem kis dolog – de a kisördög csak nem hagy nyugodni. Perverz fantáziám: Lehet, hogy egyszer az ük-ükutódaink eljátsszák majd a Trianoni békeszerződést? Hangos taps fogja fogadni a Trianonból visszatérő tárgyalót? Előszednek majd a múzeumokból német harckocsikat, és csak úgy – idegenforgalmi látványosság szervezése címszó alatt – eljátsszák Magyarország lerohanását és megszállását? Aztán majd szovjet harckocsikkal előadják a „felszabadításunkat”? Sőt, még perverzebben: A nézők tapsai közepette az ötvenhatos lerohanásunkat is előadják. A legeslegperverzebben: Mindezt az idegenforgalom fejlesztése érdekében... Jó, jó, tudom, hülye vagyok – vállalom. Igazából csak leírtam a hülye gondolataimat a „török megszállást” tappsal jutalmazó nézőkről. (Persze én is tudom, hogy a taps a játékot előadó közreműködőknek szólt – meg is érdemelték.) Csak úgy eszembe jutott egy régi mondás: „Szegény, ha ezt tudná, forogna a sírjában.” Szegény magyar vitézek, akik elestek a vár falai alatt, ... akik életüket veszítették a várban, ... szegény Balassi Bálint, ...

Ui.

Vasárnap ismét felmentem a várba pár képet megismételni. Az egyik sátor előtt négy janicsár ruhába öltözött marcona ember ült egy asztalnál és ebédelt.

– Béla! – mondta egy civil ruhásnak az egyikük, aki szintén az asztalnál ült – Aggódok!

Biztosan mi fogunk győzni?

– Biztosan! – válaszolt „Béla” a többiek nagy „röhögése” közepette – Elintéztem nektek! – fokozta „Béla” a röhögést”.

Ez kicsit tompította az előző napi agymenésemet.

Akárhányadik elmélkedésem + 1

Az utolsó „cuculista” (by Hofi) Országgyűlés – Dr. Nemes Tamás Esztergom országgyűlési képviselője javaslatát elfogadva – alkotott egy törvényt, melynek értelmében az Alkotmánybíróság, Esztergomba teszi át a székhelyét. Az elképzelés szerint így csökkentenék a „minden Budapesten” módot. Mint mondtam, az Országgyűlés, ha jól emlékszem, egyhangúan hozta meg a döntését az új törvényről. Hangsúlyozni szeretném: TÖVÉNYT alkottak. Esztergomban biztosítottak is egy épületet – a Sándor-palotát – az ideköltöző Alkotmánybíróság részére. Igaz, ezt az épületet fel kellett volna újítani, hogy a régi fényében csilloghasson, de Esztergomban minden régi épületet fel kellett volna újítani, mert ez a szegény város „klerikális papi város”-nak volt aposztrofálva a szocialista érában, így soha nem bővelkedett az állagmegóváásra fordítható pénzekben. Jó darabig nagy csend övezte ezt a törvényt. Akadt rá példa, hogy az Alkotmánybíróság valami „nagy” dolgot akart bejelenteni, s az ünnepi megnyilvánulásra tagjai FELJÖTTEK Esztergomba a Vár lovagtermében, a történelmi hely színpadán, ünnepélyes keretek között megtenni bejelentésüket. Aztán néztem a tévét, és Sólyom László, az Alkotmánybíróság elnöke magyarázatával szembesültem: „Nem megyünk LE Esztergomba, mert nincs meg a kellő infrastruktúra!” – Én azóta sem tudtam napirendre térni e kijelentés felett. A törvényesség legfőbb öre egy törvényről kijelenti, nem tartjuk be, mert nincs meg a kellő infrastruktúra?! Számtalanszor eszembe jut, hogy azért nem veszem meg ezt meg azt, mert nincs meg rá a kellő (pénzem) infrastruktúráim. A másik (nagyobb) problémám, a LE szócska. Kihallom belőle a pejoratív LEkicsinylést. A pesti ember LE szócskájá. Nem megyünk LE vidékre. Pesti barátomnak magyaráztam el egyszer, midőn LE mentem Pestre: Pest és Buda, még két poros kis falu volt, amikor Esztergom már az ország fővárosa. Sőt, Ósbuda vára is Esztergomban volt. (:-) Nem tehetek róla, én ha Tátra megyek FELmegyek Tátra, ha Pestre megyek, LEmegyek Pestre. Az a Duna is eldönthetné, hogy merre van a lent, meg a fent! Meg persze az az ember, aki az Alkotmánybíróság elnöke, valamint köztársasági elnök vala, kijelenthet-é ilyet, hogy LE? ...

Eh, tovább nem is elmélkedem, ezeket a dolgokat soha nem fogom tudni megérteni.

Hallgatni arany

De meddig? Mikor? Hol a határ? Miért? ...

Ezernyi kérdést lehetne feltenni. De ... Kapkodom a fejem. Bekapcsolom a tévét. Hírek. Megölték, megerőszakolták, felrobbantották, kirabolták, ... Lekapcsolom. Bekapcsolom a rádiót. Lemészárolták, megerőszakolták, terrorcselekmény, letartóztatták, őrizetbe vették, sikkasztott, ... Kikapcsolom. Leülök a számítógép elé, hogy majd zenét hallgatok. Internet. Index: Megölték, megerőszakolták, robbantottak, a kétszázadik főceleb meztelenkedett, kikaptunk, elküldték, elváltak, ... A Pireneusok szerpentinjén, két autó egymásnak ..., Mexikóban 520 évre ítélték két emberrablót, ... a mellékesen kiszabott pénzbüntetést 107 év alatt tudnák ledolgozni. Többen meghaltak a börtönben kitört verekedésben, Indiában. ... A pakisztáni–indiai határőrök csúnyán néztek egymásra. Amerikában, ... Fogom a fejem. Elgondolom, megszűnne az elektromosság. Ló, lovas, vágta két napig, jó a hírnök, Bécs belvárosába két szekér egymásnak hajtott. Ezért persze kár volt két napig vágatni, hogy elmondja. Csak a vitorlás hajók közlekedhetnek nagy távolságokra. Végre kiköt egy hajó, bő egyéves útja után; hírnök: Az amerikai Kongresszus, megszavazta, alakuljon egy tényfeltáró bizottság, a Ku-Klux-Klan gázságainak a kivizsgálására. Persze ezért is kár volt ennyit hajózni! Valamiért a fénysebesség jut az eszembe. Az a látvány, amikor a több millió fényévnnyire levő csillag felvillan, ami valójában több millió évvel azelőtt volt. Meghaltak, ... – öntik a híreket. Én tényleg sajnálom őket mint embereket, ismeretlenül is. Nincs velük személyes kapcsolat, nem érint meg a hír. De mi is lenne, ha megérintene? A könnycsatornáim már régen elapadtak volna a sok sírnivaló miatt.

Itt élem az életemet a városomban. Hallom a helyi híreket. Örülök, bosszankodom. Ha örülök, az jó! Szeretek örülni. Ha bosszankodom (nem szeretek bosszankodni), az rossz. Kellene szólni. Minek? Kinek? Miért? Megint csak utálni fognak. (Újra Hofi jut az eszembe: „Szóljak? Ne szóljak? Ah, miért pont most ne szóljak?”. – Most azért szólj, hogy az X megutáljon? – És? Akkor mi van? Az ember meddig ne szóljon? Ha egyszer valaki hülyeséget csinál, meddig szabad szó nélkül hagyni, „a békesség kedvéért”? Okosság: „ha az ember fiatalon radikális, az rendben van, de ha negyven felett még mindig ’radikális’ az hülye”. Hülye vagyok, nem radikális. Csak morgó. Nehezen viselem, ha valaki olyasmit csinál, amihez nem ért. Ja. Ez a fő bajom. Ha szólok, „neked semmi nem jó”. Nem szólok. Igen, de akkor meg, ha a tükör elé állok, teliköpködöm a tükröt, „mi az, amiért nem mondd meg a véleményedet?”. Nem akarom megbántani az illetőt! És? – Ő tekintettel van rád, hogy ne bántódj meg? – Jó, jó, de ő ... – És? Te meg a hülye vagy, akinek fát vághatnak a hátán? Ha soha senki nem szól neki, – Igen, de miért pont én szóljak? – Mert vannak hülye emberek, akiknek ez a sorsuk, mint neked. Ennyi idős korodra rájöhettél volna már.

XY államfő véres leszámolásba kezdett az őt ... (Hééé, nem Magyarországon történt!) – Most ezzel minek kell foglalkozni? – Semminek, de nem felettébb érdekes, hogy a puccs másnapjára már ki is derítették, hogy sok más emberen kívül kétezer-hétszáznegyvenöt bírót is bűnös, és le is tartóztatták őket. – Jó, jó, de szükség van erre az emberre, mert ... – Ja, ha rám

szükség van, gazemberkedhetek? – Rád nincs szükség, NEM! Szűklátóköri kisember vagy. Nem értesz semmit! Ez a politika! – Jó, jó! És? Ha ez a politika, akkor ez az egész rendben van? Egy hónapja a fő ellensége volt az oroszoknak, most barátkozás kezdődött, most az amcsik az ellenség. Ez a politika? – Ez! – A világ csak néz és ámul? Tényleg jó lenne, ha nem lenne elektromosság! Sok más egyebekről és ilyenekről sem tudnánk. – Izgága vagy! – Na még ez is! Miért is vagyok izgága? – Mert más ember nem foglalkozik ezekkel a dolgokkal. – Persze! Ezt honnét is tudod? – Jó, lehet, hogy foglalkozik vele, de nem beszél róla. – Jé! Akkor most igazából tényleg az a baj, hogy szóvá teszem? – Az! – Értem. Játsszam el a három majmot? – „A nem lát, nem hall, nem beszél”-re gondolsz? IGEN, azt játszd el, és akkor te lehetsz, a nagyrendeseMBER! – Nem akarok nagyrendeseMBER lenni! – Akkor minek kell dumálnod? – Vannak dolgok, amikor cinkosság a hallgatás! Vannak dolgok, amiket ha szó nélkül hagy az ember, nem nézhet bele más ember szemébe, főleg a tükörbe nem nézhet. – Ja, persze. Az kell, hogy mondhasd majd, „én szóltam, én megmondtam”. – Arra nincs szükségem. De nem lehet szó nélkül elmenni értelmetlen halálesetek felett, legyen az gyerekek vagy felnőtt! – Mert ha dumálsz, akkor nem lesznek értelmetlen halálok? – De, biztos, de az ember hogyan maradhatna ember, ha nem tiltakozik bizonyos dolgok miatt. Mindig elborzaszt, ha gyerekekről van szó. Ha gyerekek hallnak meg, ha gyerekek nyomorodnak meg, üvöltöni tudnék. – És? Ki hallja meg? – Ha kórusban üvöltünk, messzire hallik a hang! – És? Megint ott tartunk: kit érdekel? – Mindegy is, ki hallja meg, mindegy is, kit érdekel, nekem fontos, hogy ember maradjak minden körülmények között, és ennek egyik feltétele, hogy igen is szóljak, ha szükségét érzem, és pontum!

Fényképezőgép

Gyermekkorom óta nézem csodálattal ezeket a szerkezeteket. Az idő tájt még nem tudatosodott bennem, hogy ezek mind finommechanikai remekművek, „csak” tetszettek. Persze benne volt az a misztikum is, ami körülövezte a kép rögzítését a filmre. Akkor persze csak az „olesó”, egyszerű gépeket tudtam kezembe venni. A sors iróniája, hogy most, vén koromban megadatik gyerekkorom elérhetetlen gépcsodáit a kezembe fogni és megcsodálni. Az egyik barátom, aki tudta, hogy kattintgatók, megkérdezte: „Van egy régi fényképezőgépem, nincs szívem kidobni, behozzam neked?” Naná, válaszoltam. Ez egy csodás régi masina volt, amivel még üveglapra készítettek fotót. Ez a masina még akkor készült, amikor nem csak a célszerűség volt a fő szempont, hanem a szépség is. Oldalakon keresztül tudnék regélni az egyes alkatrészek kidolgozottságáról, de megszállottnak tűnnék. Szóval ez volt a „gyűjteményem” első darabja. Aztán bevittem a „családi” masinámat, egy nagyon öreg Kodak gépet. Kiürítettem egy polcot az óravitrinemből, és ott kaptak helyet a masinák. Sokan megcsodálták, és sokan jöttek rá, hogy nem dobják ki a már rég nem használt gépüket, inkább behozzák nekem. Egyre több vitrinnyi helyet foglalnak el a „feleslegessé” vált masinák. Olyan még ma is működő gépekről mesélek, amik a maguk korában, irigyelt csúcskészülékeknek számítottak. A látványuk újabb és újabb masinákat eredményezett. Mára már három nagy vitrinemet foglalják el ezek a csodás régi gépek. A látványuk lelkesítő és egyben lehangoló is. Lelkesítő, mert minden darab egy-egy csoda. Lehangoló, mert az öregség, a feleslegesség érzését is magukba foglalják. Igen, ezeket a Készülékeket is elsodorta a digitális világ. Egy kedves ismerősöm mesélte, miután hazajött Dél-Afrikából, ahol is a Kruger Nemzeti Parkot látogatta meg: „Láttam a jövőt! A látogatók kilencven százaléka tablettel és mobiltelefonnal fotózott, hat-hét százalékuk egyszerű kis pocket fényképezőgéppel, és csupán két-három százalék használt rendes fényképezőgépet.” Olyat, hogy filmes gép, meg sem említett. Igen. A feleslegesség érzése tölthetné el ezeket a masinákat, ha érző lények lennének. Persze az „öreg” emberek éppen ezt a feleslegességet érezhetik, ha elfogynak a céljaik és a feladataik. Na de maradjunk a gépeknél! Amikor réges-régen tanultam a fotózást, megtanultam a záridő, a blendenyílás, a mélységélesség fogalmát, és összefüggését. Egy kedves „öreg” fotós mesélte: „Amikor elvállaltam egy munkát, kimentem a helyszínre, megnéztem a fényviszonyokat, megnéztem, mikor kell kimenni, amikor jók a fények. Aztán az eldöntött időpontban kivonultam a helyszínre, felállítottam a fotósállványt, fényt mértem, élességet állítottam, exponáltam egyet és hazamentem.” Ma, a digitális világban már nincs meg ez az alaposság. Igazából slendriánságra csábítja az embert az, hogy már nem kell spórolni a filmmel, memória van bőven, lehet ilyen-olyan variációkat csinálni. Ha nem tetszik, kitörli az ember a memóriából és kész. Ezeket a felvételeket lehet „meg nem történtté” tenni egyetlen gombnyomással, míg a régi filmes világban ott maradt a filmtekercsben az „elrontott” felvétel a figyelmetlenség örök mementójának. Igen, van a digitális gépeknek is manuális üzemmódja, de akit nem érdekel a fotózás, „csak” képet akar készíteni, a gépet az automata módra állítja és kész. Nem kell azon gondolkodni, mit hová állítson, az automata elvégzi a dolgát, az igényeket meg a kész képekhez igazítja az ember. Arról is hosszú értekezéseket lehetne tartani, mily „ellentétek feszülnek” a digitális, valamint az analóg fotósok között. A filmes fotózás ugyanis nem ér véget a felvétel elkészítésével. Hosszú utómunkák sora következik a fotólaborban. A digitális világ felvételeinek csak kis

része kerül kidolgozásra. Nagy részük fölkerül a netre és kíváncsian várják, hányan „lájkolják” a képet. A fiaimnak és az unokáimnak is azt mondogatom mindig, amit nagyon könnyű megcsinálni, az általában olyan is. Így van ez a fotók esetében is. Nagyon ritka dolog, hogy egy kép kijön a gépből és nincs vele munka. Egyik barátom mindig úgy kezdi a kép megmutatását, hogy „ahhoz képest”. Rögtön ott kezdjük a vitát, hogy mi az, hogy „ahhoz képest”? Ha úgy kezdjük, akkor minimum kaka valami, csak megpróbáljuk megmagyarázni. Nézője voltam egy igencsak beszédes esetnek. Egy magát nagyon jó fotósnek tartó személy megmutatta pár képét egy fotóművésznek, hogy mondjon véleményt azokról. A fotóművész, megpróbált nagyon körültekintően udvarias lenni. Nem azt mondta, hogy ez a kép úgy szar, ahogy van, hanem elmagyarázta, mit kellett volna esetleg másképp szerkeszteni, hogy jó legyen a kép. Az ifjú titán szemmel láthatóan megsértődve közölte: „Direkt úgy csináltam, mert nekem úgy tetszik.” Jahh kérem, azt is lehet, de akkor ne kérjen véleményt! De elkalandoztam, mert ezekről az emberi dolgokról nem a fényképezőgépek tehetnek, csak az emberek. A gépek továbbélik a kissé elfeledett életüket a vitrinjeimben. Vándor, ha arra jársz, nézzél rájuk, és jusson eszedbe, mily dicső életük volt, mielőtt elsöpörte őket a digitális világ.

Ui:

Telik az idő, már digitális gépek is kerültek be a vitrinjeimbe. Jellemzően a „régiben világban” egy gép évtizedek alatt „avult el” (vagy untak rá és cserélték ki újabbra), ma már a digitális gépek pár év alatt elavulnak és jutnak a csere és az elfeledés sorsára. Egy jellemző eset: „Kislányom kutatógatott a szekrény mélyén, és talált egy ’régiben telefont’, most a rajta lévő játékokkal játszik”.

Esztergomi

Réges-régen, amikor az volt a jelszó: „Szavazz a hazafias népfront jelöltjére!”, amikor is szavazni „kellett” menni, nem mentem, mert milyen választás az, ha csak egy jelölt közül lehet választani. A „kellett” igazából azért van idézőjelbe téve, mert akkortájt az emberek, megélve sok furcsa dolgot, tényleg elmentek, mert kellett. Természetesen jogszabályilag nem volt kötelező, de valahogy mégis számon volt tartva, ki nem ment el. Jah, és aki nem ment el, kikiáltották „reakciónak”. Persze, mivel az ember fiatal volt, és „vakmerő”, csak azért sem ment el. Igazából ez nem bátorság kérdése volt akkor sem, hanem arról szólt, hogy kétkezi melós lévén, nem volt mit veszítenem. Nem volt pénzem arra, hogy külföldre menjek, így azzal sem fenyegethettek, hogy majd nem kapok útlevelet. Esztergomiként benne volt a tudatomban, hogy én egy „reakciós papi város” lakója vagyok. Nem tettem semmi olyat, amiért eljárhattak volna ellenem. Egy igazi „kisember” voltam (vagyok). Igazából nem a rendszer neve, hanem a tartalma volt az, ami nem tetszett. Mindent a „nép” nevében követték el. Ha előre akart valaki jutni, be kellett lépnie a pártba. A „párt” a saját embereit nevezte ki vezetőnek. Az még csak rendben volt, hogy párttitkárnak a párt nevez ki az emberei közül, de a vállalatok élére is a párt tagjai közül jelöltek ki embereket, mert csak azok voltak megbízhatóak. Mindenhol a „hűségese” emberek töltötték be a pozíciókat, és nem a szaktudás. (Uramatyám, mintha ez ma is így lenne, ha nagyon belegondolok.) Néha azért tudtam olyan „elvtárrsal” is beszélni, aki kezdte rühelleni a rendszerüket. Négyszemközti beszélgetés nyomán már belátták, hogy nem minden tökéletes, de még hittek benne, hogy meg fog javulni a rendszerük. (Rosszabb lett!) (Nagy ég! Ez mintha most is így lenne!) Aztán eljött a várva várt „rendszerátalakítás”. Már kellő élettapasztalattal rendelkeztem, hogy ekkor se pártoskodjak. Én már nem hittem a mesékben. Érdekes látni, hogy az emberek jó részének, kell egy párt, egy pártvezetés, hogy megmondja, neki mi a jó. Érdekes látni, hogy az emberek megszűnnek gondolkodni, és azt tartják „jóknak”, amit a vezetőjük, vezérük jónak mond (vagy csak úgy tesznek érdekből). Sokszor elgondolkodtam azon, miért kellene „oldalak”? Miért van az, hogy a hangosabban üvöltözőnek hisznek, és hiába bizonyosodik be róla, hogy nincs igaza, tovább hisznek neki. Miért is van az, hogy egy városban pártpolitikai érdekek mentén szavaznak az emberek? Múlnak az évek, és egyre elkeseredettebben látom, az emberek marják egymást, mert a másik esetleg más párttal szimpatizál, amiről majd szintén kiderül, ha hatalomra jut, despota vezetője lesz, és a saját érdekét teszi mindenek elé. Elnéztem, sok ismerősöm volt kikiáltva „reakciónak” vagy éppen „kommunistának”, attól függően, éppen melyik párt, illetve melyik párt emberei voltak hatalmon. Ezek az ismerőseim ugyan soha nem politizáltak, de nem volt hálás dolog, hogy mindig elmondták a véleményüket. Ma is vannak ismerőseim, akik elmondják a véleményüket a városom ügyeiben, hát nem is népszerűek. Lehet itt bárki a polgármester, lehet itt bárki a képviselő, igazából nem látszik nagy különbség. Az embernek az a rossz érzése van, nem a lakosságnak, hanem a pártjuknak akarnak megfelelni. Igen, tudom, hogy én is tévedhetek, de én így látom. Miért is ne lehetne egyszer az, hogy a megválasztott helyi képviselők teljes energiájukat a város és a benne élő emberek szolgálatába állítanák? Miért is ne lehetne egyszer az, hogy a város fejlődése ne pártpolitikai kérdés legyen? Miért is van az, hogy a város vezetése az éppen aktuális politikai vezetésnek kell, hogy nyuljon annak érdekében, hogy a város megkapja azt a pénzt, ami egyébként járna neki? – különben nem kapja meg. Az egész olyan lehangoló. Eszembe jut egy

dalszöveg: „Apám, ezek ugyanazok!”. Korom előrehaladtával egyre reménytelenebbnek tűnik, hogy megéljem a fentebb felsoroltak megváltozását. Bár ma már nem reakciónak vagy kommunistának nyilvánítanak (még néha lebaloldaliznak), hanem egyszerűen csak lehülyéznek, ezt pedig éveim számának gyarapodásával egyre sztoikusabban (pontosabban röhögve) tűröm. Van egy barátom, akivel még vehemens beszélgetéseket folytatunk, de már nem keseredünk el, hanem nevetünk az emberi hülyeségen. Ami azért szomorúvá tesz még mindig, hogy a városban megvalósuló fejlesztések sem a városlakókért történnek. A döntések „kissé” átláthatatlanok. Mindig valami „hátsó” szándékot kell feltételezni. Ha valami beruházás történik, akkor biztosan kiderül, hogy XY, valakinek a valakije a vállalkozó, és „kissé” túlárzott a megvalósítás. A beruházás elkészülése után az átvétel kellően nagyvonalú, így a város ugyan gyarapodik (de a lényeg, hogy XY gyarapodjon), de a drága pénzen elkészült dolog többnyire silány minőségű. A teljesség igénye nélkül, készült itt már többmilliárdért árvízterületen mélygarázs (az akkori „illetékes elvtárs” mélyenszántó igazságot osztott meg az öt tévén néző lakosokkal: „A város abban a pillanatban jól jár, midőn megvásárolja a mélygarázst, mert a befektetett összeggel nő a város vagyona.”), élményfürdő stb., stb. Valójában a dolgok fő ismérve, hogy hogyan veszik át a munkát. A lakosság nem hülye, látja, ha valami szarul van megcsinálva, és mégis átveszik; nem rosszindulat, ha feltételezik a mutyit. Ha a milliókért megcsinált új városi honlap rosszabb, mint a régi, nehéz jót feltételezni. Marcus Aurelius filozófus és császár: „**Vigyázz, el ne császárosodj, fel ne vedd szokásait – mert ez könnyen megesik. Légy csak egyszerű, jó, tiszta, komoly, kendőzetlen, igazságszerető, istenfélő, jóindulatú, szeretetteljes, tántoríthatatlanul kötelességtudó**”. Elképzelem a képviselőket, elképzelem a polgármestert és elképzelek egyáltalán mindenkit, aki SZOLGÁL, mármint a lakosokat SZOLGÁLJA, hogy „vigyázz, el ne képviselősödj, vigyázz, el ne polgásmesteresedj, mert ez könnyen megesik”. Akkor talán nem kellene annyi zárt ülés, nem kellene sok dolgot „titkosítani”. Akkor talán felnőtt emberként tekintenének a választókra. Most, a választások után, úgy tűnik, nincs igazán szükség az emberekre. Majd a következő választás előtt, akkor majd igen, akkor majd türelmesen meghallgatják újól a lakosokat. Kedvenc viccem jut az eszembe: Sanyi felkerül Szent Péter elé, ahol is Szent Péter közli vele, most már nem úgy van, mint régen. Mindenkinek el kell három napot tölteni a pokolban, aztán három napot a mennyországban, és utána történik a döntés. Egy csettintés, Sanyi lekerül a pokolba. Nagy dínom-dánom, kaja-pia, nők. Három nap múlva fölkerül a mennyországba. Csend, angyalok könyökölnek az ablakokban. Három nap múlva Szent Péter elé kerül, aki megkérdezi tőle, hová is szeretne kerülni. – Szentatyám, már ne is haragudj, szép itt, de csak csend, más semmi. Rendben van, látom, akkor te már döntöttél. Csettintés és Sanyi lekerült a pokolba. Kietlen, füstölgő síkság, rohannak felé az ördögök, és a villájukkal böködve terelgetik őt a fortyogó üstök felé. Lucifer mellett haladnak el, akinél reklamál. – Lucifer! Három nappal ezelőtt itt hatalmas társasági élet volt, most meg ez a kietlenség és szurkálódás. – Ja kérem, válaszolt Lucifer, az még VÁLASZTÁS ELŐTT VOLT.

Elkeseredésemben kezdtem így az agymenésemet, hogy „Esztergomi”. Igazából írhattam volna oda bármit, de nekem az fáj a legjobban, hogy ez Esztergomban így van vagy legalábbis én így érzem.

„Migráncok”

Igen, tudom, már megint egy hülyeség ilyet leírni, de ez van, amikor ilyen önkényes pali irkafirkál. Túl vagyunk egy gyűlölködéshullámon. (Túl vagyunk?) Lassan, de biztosan eszi be magát az emberek tudatába a „migránsozás”. Hovatovább ha meglátnak egy keleties öltözetű embert, elkezdődik a „migránsozás”. A minap négy vagy öt hölgy sétált a városban, fejükön fejkendő. A szomszédom: „Na látod, már Esztergomban is itt vannak a migráncok!”. Hát igen! A hölgyek a török küldöttséghez tartoztak, akiket fogadott a polgármesterasszony. Most mit mondjak? A gyűlölködés lassan beeszi magát az emberek tudatába. Sokszor elgondolkodtam már azon, miért is van ez? Elgondolkodtató, ha az ember elmegy külföldre, informálódik, hogyan kell viselkedni. Vannak helyek, ahová nem lehet bemenni, csak cipő nélkül, van, ahová nem lehet bemenni rövidnadrágban vagy miniszoknyában. Na mármost az ember ezeket az elvárásokat tiszteletben tartja és alkalmazkodik hozzájuk. Nem megy be az ember túrabakancsban és miniszoknyában olyan helyre, ahová hosszú ruhában és mezítláb járnak a helyi lakosok. Ez valahogy tiszteletlenségnek tűnne. Másképp élünk meg dolgokat. Ami közös bennünk: mindenki féltve őrzi a saját identitását. Mi, ha kimegyünk a Balatonpartra, és esetleg monokiniző hölgyet látunk, már elfogadjuk, ugyanakkor egy burkában fürdőző nőn ki vagyunk akadva. Miért? Nem tudom. Talán a női elnyomás példáját látjuk benne, és az azért zavaró? Koszovó jut az eszembe, a szerbek bölcsője. Kikiáltotta a függetlenségét, miután az albánok „kiszülték” a szerbeket. Ma „csak” lehet burkában fürödni a strandon, ám az emberek attól tartanak, hogy bizonyos idő elteltével, bizonyos létszámváltozás után csak burkában lehet majd fürödni. Kérdések, kérdések és kérdések. Valahogy nem érzi az ember azt, hogy ők is tiszteletben akarnák tartani az „itteni” szokásokat. Aztán lehet, hogy ez nem így van, de nincs kibeszélés, marad a félelem az ismeretlentől. A politikusaink már évek óta azzal kezdik a beszédüket, hogy „Higgyék el ...!” Már nem hiszünk semmiben, de a félelem lassan beissza magát az emberek tudatába. Elég, ha belengetik: „Ezek mind terroristák, akik mindenkit megerőszakolnak”, és az emberek, ha hosszú időn át, és állandóan ezt hallják, ... Igen, meg kellene menteni az embereket, csak hát az emberek nem szívesen mondanak le az elért életszínvonalukról, és azt szeretnék, ha más és máshol mentené meg ezeket az embereket. Valahogy a keresztényi szeretet is elfogy, pedig ha olvasgatnák a bibliát azok a „jóságos, vallásos” emberek, akik amúgy nagyon könnyen gyűlölködnek, akkor tudnák, hogy Jézus, Mária és József is „migránc” volt, amikor is Heródes király gyilkos dühe elől Betlehemből el kellett menekülniük Egyiptomba. Hiába tudja mindenki, hogy az emberek megítélése nem függ borszíntől, vallástól és nemtől, ha állandóan folyik az „Ezek a migráncok, ...” propaganda, csak-csak fenntartásokkal nézik a más borszínt, ruházatot, vallást.

A félelem, lassan de biztosan eszi be magát az emberek gondolkodásába.

Édesanyám

Anyai nagypapám volt magas ember, tehát a magasságomat anyai ágon örököltem. Ehhez képest édesanyám éppen elfért a „hónom alatt”. Pimaszul neveltünk, mikor azt mondta: „Kapsz egy átszállót!”. Azt kérdeztük tőle, hogy kis sámlira fog állni? Persze ezt csak ígérgette, mert ha rosszkodtunk, inkább a könnyes szemével fegyelmezett bennünket. Az sokkal hatásosabb volt. Szomorúnak látni nagyon rossz volt. Áldott emlékű földrajztanárom, Kató néni, nagyon szigorú tanárnő volt. Szigorú, de igazságos, és ezért nagyon szerettük. Ő, ha valami gondot okoztam neki (Jézusom, de bonyolultan akarom előadni, hogy csibész voltam), azt mondta, tartsd a tenyered, és a térképmutató pálcával lerendezte a csibészséggel arányos büntetést, mondván, „Nem írok be az ellenőrződbe, hogy otthon még az édesanyádat is elszomorítsd!” Míg élt az édesapám, édesanyám otthon volt a három gyerekkel, úgymond „háztartásbeliként”. Volt egy lábbal hajtós régi Singer varrógépe, rengeteget varrt a családra. Sokat ültem mellette, mert ha jókedve volt, mesélt varrás közben. A meséken keresztül tanultam meg olvasni, és a meséknek köszönhettem az olvasás szeretetét. (Sokszor mondta, „Fiam, neked soha nem fog benőni a fejed lágya!”). Most mit is tehetnék, nem hazudtolhatom meg édesanyámat! :-). Édesanyám egy négygyermekes család legidősebb gyermeke volt. Édesapám családjához képest jómódúnak számítottak. Sokszor jut eszembe a kép: Édesanyám havi bevásárlásokat végzett, akkor vette meg a cukrot, lisztet és egyébeket. Olyankor vett nekünk, gyerekeknek egy csomag cukrot is. Édesapám, látva kikapolásakor a cukrot, megjegyezte, „De jó dolgokat van, mi gyerekkorunkban egy év alatt sem ettünk meg ennyi cukrot!”. Édesanyám zsörtölődve megvédett bennünket: „Persze, talán ők is a szederfán kellene lógnának, hogy édeset ehessenek?”. Sokszor jut eszembe, gyúrta a tésztát, kinyújtotta sodrófával, és mielőtt összevágta volna az ételhez szükséges méretűre, levágott egy csíkot, amit háromfelé osztva megsütöttünk a sparhelt platniján. A pénteki menü mindig valamilyen tészta volt, és takarékos lévén, a tészalét (az a víz, amibe kifőzte a tésztát) egy kis fokhagymás rántással besűrítve, „fokhagymás levest” készített belőle. Igen, akkor mindennel spóroltunk. A sparhelten mindig melegedett egy fazékban víz a mosogatáshoz, mosáshoz. Mialatt kopogom ezeket a sorokat, eszembe jutnak anyai nagyszüleim. Ők a sparhelt sütőjében mindig tartottak két tetőcserepet. A szoba, amiben aludtak, nem volt fűtve. Kinyitották a vele szomszédos konyha ajtaját, és este, mielőtt aludni mentek volna, a sütőben tárolt tetőcserepet egy tiszta ruhába csomagolva, az ágyba tették, azzal melegítve fel a hideg ágyat. Mi tagadás, régen spóroltak az emberek. Nem szeretném, ha megint így kellene takarékoskodni, és olyan színvonalon kellene élni, mint nekik, de ők még képesek voltak rá, hogy ezt megtegyék. Igazából ez egy bevezető lenne, hogy megértessem az olvasóval, milyen is volt az édesanyám. Lehetett vele beszélni, és meg lehetett őt győzni, ha igaz érvekkel be tudtam bizonyítani valamiről, hogy az másképp van, mint ahogy ő gondolta. Nem volt anyagiás. Hiába voltunk szegények (mert miután édesapám meghalt, édesanyámnak el kellett menni dolgozni, hogy el tudja tartani három éhes gyerekét), mindig úgy osztotta be a pénzt, hogy ne érezzük a nélkülözést. Ma is, ha rá gondolok, erkölcsi magasságokban látom őt. Vasárnaponként templomba járt, mégsem vallásosságra, inkább igazságosságra nevelt bennünket. Mindig azt mondta: „Soha ne tégy mással olyat, amit nem szeretnél, hogy veled tegyenek!” Ez egy végtelen egyszerű mondat, mégis benne van minden, amit érdemes erkölcsi elvként magunkévá tenni. Oldalakat lehetne írni az erkölcsről, a követendő

szabályokról, de mindezeket feleslegessé teszi az előbb idézett mondat. Olyan végtelenül egyszerű, mégis mindent lefed. Ha nagyon belegondolok, igazából én sem tudok értelmesebb dolgot mondani az én gyerekeimnek és unokáimnak, csak azt, „Fogadjátok meg édesanyám intelmét!”

Wecker

Pár napja bejött a műhelyembe egy idősebb úriember, letett a pultra egy régi fatokos weckerórát. – Ez az óra három nappal fiatalabb, mint én, én meg nyolcvankilenc éves vagyok. Mikor megszülettem, édesanyám panaszkodott édesapámnak, hogy nem tudja a pontos időt. Édesapám meglepte ezzel a weckerrel. Nagyon örülnék, ha tudna vele valamit csinálni, hogy menjen még egy darabig.

Ilyen illusztris darabot meg kell becsülni. Biztosítottam, hogy meg fogom oldani a gondját. Szerencsére sikerült is. Bevallom, nagyon örültem, hogy a régi órát teljesen eredeti formájában tudtam felújítani. Kíváncsian vártam, hogy érte jöjjön. Megtörtént. Bejött megkérdezte, sikerült-e? Elé raktam és elmondtam, hogy sikerült rendbe tennem. Kérdésére – Mennyivel tartozom? – közöltem vele, hogy használja jó egészséggel, még nagyon sokáig. – De hát nem úgy van az, dolgozott vele! Könnybe lábadt a szeme, bevallom nekem is kissé. Az ilyen „kínos” jelenetet ezzel szoktam feloldani: „Fogadja olyan szeretettel, ahogy én adom!” Most is így tettem. Szabadkozva távozott. Mások is voltak bent a boltban, a várakozóknak pár szóval elmondtam, hogy a bácsi nyolcvankilenc éves, ... Szóval elmeséltem a bácsi sztoriját. Boldog arcok, mindenki mosolyogva tárgyalta az idős ember történetét. Boldog voltam én, biztosan boldog volt a bácsi is, mosolygó emberek beszéltek a bácsi esetét. Be volt aranyozva a napunk. Olyan kevés elég, hogy mosolygós emberek lehessünk.

Telefon

Szeretem az új dolgokat. Persze nem öncélúan, csak ha megkönnyítik a dolgomat. Ilyen a mobiltelefon is. Még emlékszem arra az időre, amikor a Balaton partján megjelent a „nagyonfontos elvtárs” egy táskairógép méretű hordozható telefonnal, a mobiltelefon elődjével. Aztán jött a kihajtható antennás mobil, és nem mesélem a fejlődést, mert arra már a fiatalok is emlékeznek. Barátaimmal nap mint nap teázgattunk, mikor is az egyikük megvette az első okostelefonját. Leültünk a teázó bokszába és rendeltünk három teát. Az okostelefonos egyfolytában „simogatta” a telefonja kijelzőjét, olyan „selát-sehall Tóbiás” módjára. Beszélhettünk hozzá, csak jóval később válaszolt. A másik barátom egy idő után kikelt magából, „– Ha nem teszed el azt a szart, kidobom a térre!”. Telt-múlt az idő, a „másik” barátom munkahelyet váltott, és ő is kapott egy okostelefont. Na, attól kezdve már ketten simogatták a telefonjukat, én meg velük szemben ültem, röhögve néztem őket. Sétálok az Erzsébet-parkban, jön szemben velem egy fiatal pár. Nem kézen fogva – á, dehogy! Mindkettejük kezében mobiltelefon, mit mobiltelefon, OKOSTELEFON, és simogatják a kijelzőt. Édes Istenem, miket kell nekem megélni? Dohánybolt, anyuka és a tizenöt-tizenhat év körüli leánya. Anyuka be, a leányzó, mivel tizennyolc év alatti, kint vár. Szinte azonnal kiveszi a zsebéből a telefonját. A jól ismert simogatás, majd vissza a zsebbe. Pár másodperc, telefon újra elő, most egy gyors hívás: „Hellótok! Á, nem, semmi, csak gondoltam rákérdezek, hogy vagytok. Ja, OK!” – telefon vissza a zsebbe. Nem több, mint öt másodperc múlva: telefon elő és jön a jól ismert kijelző-simogatás. Jön az anyuka is, megmentve a leányzót az unalomba halástól. Nézem a neten, amint egy jól ismert múzeum termében ifjú emberkék ülnek fejet leszegve, mindnyájan az okostelefonjaik kijelzőjét simogatják, körben a falakon világhíres festmények lógnak. Kicsit megkeseredett a szám. (Később olvasom, csak kamu felvétel, „megrendezett fotó” volt.) Persze nincsenek illúzióim, sajnos meg fog történni. Most éppen „pokemonőrület” van, ami majd elmúlik, hogy átadja a helyét egy másik bolondériának. A cél, hogy minél több pénzt költsenek különböző mobilalkalmazásokra. Biztosan vannak nagyon okos dolgok, beépített GPS és egyebek. Barátom, aki alig valamivel fiatalabb nálam, mára már azt hiszi egy térkép láttán, hogy Burda szabásminta. Meghívták egy előadást tartani Gyöngyöstre. Megkérdezte, elmennék-e vele, hogy ne unatkozzon. Kértem tőle, vigyek térképet? Áááá, dehogy, GPS ... – OK, te vezetsz, te tudod. Autópálya, GPS: „Hajts ki az első kijáratnál!”. Kihajtottunk. „Most miért jöttünk le az autópályáról?” A macskafogó című film emlékezetes jelenete jut eszembe: „Én akartam? Én akartam? Miiii??” Hangot is adok a véleményemnek: Te vezetsz, a te GPS-ed. Visszamegyünk az autópályára, beszélgetünk, közben a GPS üvöltözik, „Hajts ki a következő kijáraton!”. Ja persze, már nem figyelünk rá, beszélgetünk. - Te, valami nem jó! Az előbb tizenpár kilométer volt a célig, most meg negyven. Térülünk-fordulunk, az előadás kezdete előtt három perccel megérkezünk. Hááát, igen, valahogy az az érzésem, nem okosodunk, hanem ... Olyankor is a technikára hagyatkozunk, amikor ... Néha, ha nem akarom is, hallom a telefonbeszélgetést. Az első kérdések egyike: Hol vagy? Az első válaszok egyike: Itt vagyok a ... Hát igen, biztosan nagyon fontos az a telefon. Átjön a barátom, megbeszélünk valamit. Még el sem kezdjük, már csörög a mobilja, „Bocs ezt fel kell vennem.” – ha akarom, ha nem, hallom a beszélgetést. Leteszi, elkezdjük, ismét cseng a mobil, ismét egy „Bocs, de ezt fel kell vennem.”. Nagyokat vigyorgok magamban. Arra

gondolok, hogy ha egy éppen ügyeletben lévő agysebész lenne, megérteném, állandóan elérhetőnek kell lennie. De nem az! Kíváncsi lennék, ha WC-re megy, vajon oda is viszi magával? (Ezt meg is fogom tőle kérdezni.) Vajon vízálló a mobilja? Mi fog történni, ha éppen fürdik, és csörög a mobilja?

Akkor is érteném, ha netán egy börtönparancsnok lenne, és a kivégzést felfüggesztő kormányzói telefont várná. De nem az!

Nem találok ki újabb fikciókat. Vigyorgok. Én már megtanultam kikapcsolni a telefonomat. Én már megtanultam kinyomni a telefonomat, ha valakivel éppen beszélgetek. Én már megtanultam, hogy visszahívom az illetőt, ha éppen olyankor hív, amikor valakivel beszélgetek. Már rájöttem arra is, ha netán valahol ott hagyom a telefonomat, nem kell hanyatt-homlok visszarohannom érte. Szóval nem dől össze a világ, nem lesz miatta senki öngyilkos, ha éppen nem veszem fel a telefont.

De összességében: ÉLJEN A MODERN TECHNIKA! :-))

Trófea

Ismerőseim tudják, szívesen kötözködöm. Na nem igazából komolyan, csak úgy szórakozásilag, mert általában mosolyt varázsolok elő velem. Egyik kedvenc kötözködésem, amikor is bejön valaki a műhelyembe, és hoz egy elemmintát azzal, hogy ILYET KÉRNÉK. Megvizslatom a darabot és hümmögve megkérdezem: Biztosan ilyen tetszik kérni? Határozott válasz: – Igen, ilyen. – Biztosan? Kérdelem még egyszer. Elkerekedő szemek. (Mi a fenét értetlenkedik ez a pasas, olvasom ki a szeméből.) – Igen, biztosan. Már tudom, én nyertem. Mosolyogva kérdezem: Hány darabot tetszik kérni? – Őőő, egyet. – Tessék vinni többet, ingyen adom, nem kell fizetni érte. – Hogyhogy? Jön a kérdés. Háát, teszik tudni, a rossz elemért nem kell fizetni. – De én jó elemet kérek, jön a szabadkozás. – Ja, azt is tudok adni, de ez, mutatok a mintára, rossz ugye? – Az rossz, igen! – jön a válasz. – Na mármost, akkor pont ilyen tetszik kérni vagy jót? – hangzik el végső rosszindulatú kérdésem. Megkönnyebbült mosoly a válsz és nevető szabadkozás. Jó, jó, ilyen méretű, de jó elemet kérek.

Barátom, aki végignézte ezt a kis intermezzót, rákérdez: – Muszáj neked a hülyét tettetned? – Hát igazából nem muszáj, de nézd meg, én mosolyogtam egyet, ő mosolyogva ment ki a műhelyből, kell egy kis vidámság ebben a rohanásban!

Egy másik alkalommal megismétlődik a szituáció: előkerül az elem, s egy mosolygó arcú egyén felmondja a leckét: - Egy ilyen méretű, de *jó* elemet kérek! – Mindkettőnkől kitör a nevetés. – Megjegyeztem, még egyszer nem szed rá! – Na, ezt kellett volna végignéznie a barátomnak!

A másik ilyen kedvenc kötözködésem a vízmentes órákhoz fűződik. Bejön egy hölgy, és behoz egy órát. – A fiam órájába szeretnék elemet cseréltetni. Tessék mondani, ezután is fürödhet majd benne? – Kezitsókolom, eddig sem fürödhetett benne. – Miért mondja? Eddig mindig ebben fürdött! – Hát, az ki van zárva, csókolom! – Kissé ingerült hangon: – Én nem szoktam hazudni! – Higgycs el nekem, ilyen nem is tételeztem fel! Tessék mondani, hány éves a fiú? – Tizenegy. – És milyen magas? A hölgy megmutatja. – Hát nem tudom, hogy fért bele a srác, ha ilyen nagy. Két másodperces némaság, szinte hallani vélem, ahogy „leesik a hús fillér”. Mélyről jövő kibuggyanó nevetés. – Maga nyert, én meg magyartanár vagyok, aki mindig küzd a slendrián beszéd ellen.

Jóízűt neveltünk és elmondtam neki, hogy ezzel egy nagyon nagy trófeát szereztem – én egy magyartanárt? Na, ezt kellett volna végignéznie a barátomnak, ezt ő sem állta volna meg nevetés nélkül. És persze mindeközben a kezem is járt, és el is készült az óra elemcseréje, és a vízmentesség ellenőrzése. Nem vágtunk komolykodó fapofát, vidámkodtunk. Nekem sokat ad az, ha valaki vidáman megy ki a műhelyből, én is vidám vagyok tőle. Mi is kellhet még?

Digiráma

Kicsit régebben még „Diaporáma” címet adtam volna, de kisebb kritikai szemrehányás hatására áttértem én is és a digirámázó barátom is a Digiráma név használatára.

Most, hogy ennyiszer leírtam a címet, megpróbálom a következő sorokban nem leírni.

Barátom minden vetítés előtt összefoglalta (az utóbbi időben már nem engedem neki) a munkálkodásunk, szórakozásunk mibenlétét. Ettől most sajnos nem tudok eltekinteni. (Ha ezt elolvassa, fogja is mondani a magáét: – Neked lehet, csak nekem nem?) Szóval ő fotóművész, a természetfotózás a specialitása. A műveinek is rendszerint a természet a témája. Én igazából semmihez nem értek, csak szeretek emlékképeket készíteni. Szóval olyan mindenre kattintgató vagyok. Ha elmegyek kirándulni, szinte mindig viszem a fotós hátizsákomat és kattintgatók. Az első „műveim” még az elkészült emlékképeim válogatásából készültek, igazából abból az apropóból, hogy csak képeket nézegetni egy idő után kissé unalmas. Csak zenét hallgatni, hát, egy idő után szintén fárasztó. Gondoljon csak bele a kedves olvasó, nem történt-e meg Önnel is, hogy családi vagy baráti üdülések után unalomba fulladó képnézéseken kellett helyállnia? Na mármost elég régen írtam le a címet, ezért most már leírhatom: a DIAPORÁMA ezekből a képekből egy jól megválasztott zenével készül, így már szórakoztató és élvezetes találkozókra ad alkalmat. Tehát a lényege, hogy az összeválogatott képek egy jól megválasztott zenével, analóg fényképezőgéppel (például diafilmre) készülnek, és hagyományos diavetítővel vetítik = DIAPORÁMA. Ha számítógépen állítják össze a digitális vagy digitalizált képeket, valamint digitális technikával vetítik, az a DIGIRÁMA. Igazából, csak elvi a különbség, a néző, ha kellően jó anyagot lát, észre sem veszi, de mivel az első vetítéseink során erre felhívták a figyelmünket, azóta DIGIRÁM-VETÍTÉSEKET tartunk. Mi is végigjártuk a kezdők ösvényét. Nem maradtak ki az ide-oda mozgó effektusok sem. Az idő múlásával tisztultak a „műveink”. Megtanultuk, hogy „szigorú” szűrőt használjunk a képek összeválogatásánál. Ma jobbára már egy előre megtervezett digirámához készülnek a képek, és sok esetben a zene is előre ki van választva. Az igazán kemény dolog itt be is fejeződik, persze ha leszámítjuk azokat a kínokat, hogy milyen képek maradjanak bent a műben. Sokszor megkérdezték már tőlünk, hogy hány kép kell egy digirámába. Erre nincs igazán jó válasz. Az egyik kedvenc digirámám a bevezető szöveggel és a végzőveggel is csak húsz másodpercig tartott. Minden benne volt, amit meg akartam vele mutatni, és a nézők szerint is érthető volt. A másik vége a hosszúnak, az öt perc. Számtalan visszajelzés után jutottunk erre a következtetésre. Az igazi kínok itt kezdődnek. Összerakja az ember a képeket a kiválasztott zenével, és a hossza hat-hét perc. Hogyan lesz ebből maximum öt perc? Amikor a barátom belefáradt, közölte: – Én ebből már nem tudok mit kivenni, ezek a képek mind kellenek! – Majd én, ajánlottam fel. Más képeiből könnyebb kitenni az embernek, mint a sajátjából. A sajátunkkal úgy vagyunk, mint az egyszeri ember a hülyegyerekével. Kicsit ilyen, kicsit olyan, DE akkor is a sajátja. Na mármost, így persze nem igazán tud kitenni képeket az összeállításából. Ilyenkor működik a csapatunk. Egymás képeit könnyedebb szívvel tudjuk „válogatni”. Ezt követően már csak nagyon indokolt esetben haladja meg a mű az öt percet. Innen már igazán könnyű a dolog, már csak napokat tölt az ember azzal, hogy a képváltásokat, áttünéseket pontosan a zene üteméhez illessze. El kell találni a zene és a kép hangulatához illő képváltásokat. Mire az ember fia befejez egy átlagosan négy percig tartó

„művet”, nem is írom ide, mennyi időt töltünk vele, a feleségeink rosszallása közepette, mert persze ilyenkor nem látunk, nem hallunk, fejünkön a fejhallgató, és hiába is szólnak hozzánk, nem halljuk. Ennyit az összeállítás sirámairól, ami igazából nem is sirám, mert szórakozás. Néha hiányát érzem a Skype alkalmazásban lévő smile-iknak, mert néha igencsak idebiggyesztenék egy-egy mosolygósat közülük. (például ide is)

Emlékképek: Némi magyarázattal tartozom e kifejezés miatt. Én egy iparos ember vagyok, az voltam és az is maradok. Mint mondtam, szeretek kattogtatni. Mi több, gyerekkorom óta szeretek kattogtatni. Rám így nem vonatkoznak szabályok. Nem kell tekintettel lennem semmilyen „művészi alkotást befolyásoló szabályra”. Én, ha egy kiállításon elkapok egy érdekes arcot, kattinthatok, nem kell megfelelnem a portrékészítés szabályainak. Nekem elég, ha az én ízlésemnek megfelel a kattintásom. Igen, az is igaz lehet, hogy ez már fobia nálam, de mivel nem ártok vele senkinek, nem tartom veszélyesnek. Szóval fotót készítsenek a MŰVÉSZEK, én meg iparosként EMLÉKKÉPEKET készítek. (itt is egy mosolygós smile lenne)

A zene: A zene egy külön fejezetet érdemel. Elárulok megint egy műhelytitkot: a zene kiválasztása esetenként több időnként veszi el, mint a képek elkészítése. Amióta „digirámázunk”, nagyon nagy mennyiségű zeneszám birtokosa lettem. Hogy kiigazodjam, a számok végére különböző számú felkiáltójelet teszek, aszerint hogy mennyire tetszik. Tudom, ez nagyon szubjektív, de mi nem az? Szubjektív a képkészítésünk, szubjektív a képek kiválasztása, szubjektív az is, milyen áttűnéssel mutatjuk meg a képeket, miért is pont a zenekiválasztás ne lenne szubjektív? Szóval válogatunk. Persze van, amikor megszállja az agyamat a kód, és a hülyeségem fertőzővé válik, rábeszélem a barátomat, ő is tangó zenére készítse el a művét. Most éppen azt az időszakomat élem, hogy nem gyógyultam még ki a tangóból, a környezetem szerint: „megtangósodtam”. Hiába, nagyon rendesek a környezetemben élők, így adják a tudtomra a véleményüket a sima lehülyezés helyett. Persze azért történnek mosolyt fakasztó visszaigazolások: „– Én mindig papírral és ceruzával megyek a maguk vetítésére, hogy fel tudjam írni a zeneszámok címeit, hol találunk ilyen zenéket?”

A vélemények: Ez megint egy új bekezdést érdemel, mert ... Az első digiráma-vetítésünk óta gyűjtöm a véleményeket. Megmondom őszintén, nagyon vegyesek. Volt olyan, hogy „Egy-két színes képet ide-oda rángattok, és azt hiszitek ez művészet?” Hát igazából megmondva: Soha nem hittük, hogy MŰVÉSZETET csinálunk! Szórakozunk. A barátom a fotókat, én mint említettem, az emlékképeket – szórakozásból készítettük. Egy-két alkotást, a magam részéről egy két készítményt megmutattunk embereknek, és úgy gondoltuk, megmutatjuk másoknak is, hátha mások tetszését is elnyerik. Túl a huszadik vetítésünkön, bátran mondhatom, tetszett az embereknek. Miután leírtam a „legnegatívabb kritikát”, elmesélek pár nekünk szívet melengető esetet, ami a „fizetségünk” a vetítésekért. Csöng a telefonom, Vértesszőlős, XY, érdeklődik, hogy ... Úgy ajánlották neki, ... De ő nem is tudja, mi az a digiráma. Elmagyarázom. Következő kérdés: – Ez mennyibe kerülne? – Hááát, tetszik tudni, mi ezt nem pénzért csináljuk. – De milyen lehet az, amit ingyen csinálnak, hangzik el a freudi elszólás. – Igazából két lehetőség van: El tetszik hinni, hogy viszünk egy színvonalas műsort, vagy nem tetszik meghívni bennünket. Meghívott. Elmentünk. Sok-sok gyerek, igazgató,

tanárok. Vetítés. Vége. Csend. Taps. Könnyes szemű kisgyerek: „Én még soha nem láttam ennyire szépet. Gratulálhatnék? A „milyen lehet, ha ingyen van?” kimondója, szintén könnyes szemmel jön megköszönni az élményt. Meg volt a fizetségünk, meg volt az útiköltségünk, ezek a könnyek mindenért megfizettek, és elhomályosították, az „egy-két színes képet ide-oda rángattok” kritikát. Igazából még le akartam írni pár esetet, de letettem róla, ezt az esetet úgysem tudná überelni a többi.

A SEGÍTŐNK. Igen, ennek is egy külön bekezdést szántam, de ennél többet érdemelne. Ahhoz hogy vetítéseket tarthassunk, elengedhetetlen, hogy ott legyen a SEGÍTŐNK! Ő végzi az igazi „rabszolgamunkát”. Ő hangosít, ő hozza a teljes hangtechnikát, a vetítévásznat, projektort. Ahhoz, hogy kellő élményt tudjunk produkálni a nagyérdeműnek, ezekre a dolgokra feltétlenül szükségünk van. Ő az, aki ezekért felel és lehetővé teszi számunkra „műveink” bemutatását. Az a legkevesebb, hogy elmondjam a munkálkodását. Innét is KÖSZÖNJÜK!

És végül: amikor megszorodnak a kérdések: „Mikor lesz vetítések?” – elkezdünk elgondolkodni a dolgról. Még egy „titkot” megosztok Önökkel: egy-egy vetítés szinte kiüríti az ember agyát. Mindig megpróbálunk maximumot nyújtani, ez ennyire telik. Semmi gondot nem okoz, ha valakinek nem tetszik, amit csinálunk, legfeljebb nem nézi meg máskor. Ha már nem fog örömet okozni az összeállítások elkészítése, vagy ha már nem fogják örömmel nézni az emberek, ha már nem fogják kérdezni: „Mikor lesz a legközelebbi vetítés?” – abba fogjuk hagyni. (Rossz hír: most még nem tartunk ott!)

Ez a merengés most egy kép és zene nélküli digiráma (ami kicsivel hosszabbra sikeredett a szokásosnál).

PISA

Hallgatom a rádiót, éppen Kálmán László nyelvész beszélget valakikkel (nem tudtam megjegyezni a nevüket és lusta voltam utánanézni). Kálmán Lászlót mindig csodáltam az egyszerű, világos és nagyon érthető magyarázatai miatt. Mind a mai napig élvezettel hallgatom, amikor csak tehetem. Ez alkalommal épp a szövegértésről, a PISA-felmérésről beszélgetett egy magyartanár hölgygel. Utána még sokáig járt a fejemben a beszélgetés – a témája miatt is. A saját tapasztalataimról elmélkedtem. Első helyen jutott az eszembe egy elmérgesedő vitában elhangzott kijelentés: „Szuterén jogom hülyének lenni!” Hát igen, valóban. Mondanom sem kell, hogy a mondat hatására óriási röhögés tört ki, mire az elkövető elvörösödött fejjel rohant el. Eléggé el nem ítélnélhető cselekedeteim közé tartozik (Jó ég, hogy fogja ezt megérteni az ilyen „szuterénjogú”?) megnézni a könyvárusok pultjait. Egy ilyen alkalommal belelapoztam egy régi, cikornyás kiadványba, a „Régi magyar szavak és kifejezések könyvé”-be. Azon nyomban megvettem, ám a pulttól való távozásom után jutott eszembe, veszek egyet az unokámnak is. Ha csak egyszer olvassa végig, már megérte. Végigolvasta és elmondta, beviszi az iskolába, mert szerinte a tanító néni biztos ad egy ötöst érte. (Kis számító! :-)) Na szóval szerintem (még jó, hogy ehhez sem értek) ezeket a dolgokat hosszú évek alatt kell magába szívnia a gyerekeknek. Eszembe jutott rögtön egy másik példa is, amikor is segítenem kellett volna a fiamnak egy „egyszerű feladat” megoldásában. Ha jól emlékszem, harmadikos vagy negyedikes volt, amikor a következő feladatot kellett volna megoldania: „Válaszd szét halmazkarikákkal az alábbi képen a konvex, illetve nem konvex tárgyakat!” – Semmi gond, nézzük meg a könyvben a konvex tárgy definícióját! Jah, az nincs benne. Emlékeim szerint a konvex lencse a nagyító, a nem konvex (konkáv) a kicsinyítő lencse, de a tárgyaknál, mi lehet? Könyv a kezemben, irány egy pedagógus ismerős. Kérdés feltéve, zavart csend, aztán a felesége, aki szintén pedagógus, elkezdett ostorozni bennünket, hogy lám, milyen tudatlanok is vagyunk, mi férfiak. Ha már leírtam ezt a hülyeséget, azért ide írom a „megoldást” is: Konvex test az a test, melynek bármelyik két pontja közé húzott egyenes nem lép ki a testből! Teccenek érteni? – mert én nem! Pontosabban azt nem értem, hogy ezt miért is kell ilyen megfogalmazásban tudnia egy harmadikos gyereknek. Szövegértés? PISA-felmérés? „Besenyőpistabácsi” ötlik a fejembe: „Kéremszépen, megmondom mi a hülyeség!” ... Hááát, szerintem ez! Van még egy elrettentő példám, aztán már nem fárasztom azt, aki esetleg elolvassa ezt a hülyeséget, mert „kéremszépen” ez is az. Lovacskásat játszom a legkisebb unokámmal, amikor hallom a második nővérét, ahogy tanul: – „Az oldat. Az oldat minősége függ az oldószer minőségétől és az oldat minőségétől”. Kikiabálok a nővérnek: – Valamit nagyon nem jól olvasol, tündérem! – De papa, ez van ide írva! – Kizárt dolog! Olvasd csak el még egyszer! – „Az oldat. Az oldat minősége függ az oldószer minőségétől és az oldat minőségétől.” – Valami nem jó, hozd csak be a könyvet! Gondoltam rápírítok, hogy nem jól olvasta a szöveget. Behozta. Elolvastam: „Az oldat. Az oldat minősége függ az oldószer minőségétől és az oldat minőségétől”. Uram Isten! Lehet, hogy a kedves tankönyvírótnak kellene PISA-felmérésnek alávetni? Persze: „Kéremszépen, megmondom mi a hülyeség!” EZ AZ, de nagyon! Túl a szöveg hülyeségén, ami a legnagyobb hülyeség, miért is kell ilyet tudnia egy MÁSODIKOS gyereknek? Momentán még emlékszem arra a kémiai kísérletre, amikor egy kémcsőbe apránként cukrot tettünk, addig adagolva bele a cukrot, míg az már nem oldódott fel benne, csak nagy sokára, amikor is elkezdtek melegíteni

a kémcsövet, és ismét felgyorsult az oldódás. Így tanultuk meg az OLDAT, az OLDÓSZER és a TELÍTETT OLDAT fogalmakat. DE könyörgöm, ez nem másodikos korunkban volt! Most akkor mi is van? A szövegértés a gond, vagy a könyvíró a gond, netán az oktatás a gond? Tudom, hosszú idők távlatában megszépülnek a dolgok. (Már megint egy szövegértelmezési feladvány.) Valahogy nem tudom elképzelni, hogy anno az én tanárim leadták volna így ezt az anyagot. Héé! Nem a pedagógussal léssen a hiba! A hiba a „kényszerítéssel” van. Még az „átkosban” – amikor is „pártállami tanfelügyelők” vegzálták a tanárokat – sem voltak annyira „fafejűek” a felügyelők, hogy ilyen dolgokat tanítsanak.

Megint csak az Édesanyám jut az eszembe: „Fiam, olvass sokat, úgy fog nőni a szókincsed!” Mivel már kellően öreg vagyok, még hozzáteszem: „...és akkor tudod magad tisztán, érthetően kifejezni.”

Egyébként meg maradok tisztelettel..... :-)

Fejlődés

Üldögélek a teraszon, a szokásos teázási szertartásom közepette „elmélkedem”. Biztosan volt már úgy a Kedves Olvasó is, hogy egy-egy szó megragadt az elméjében, és amikor csak úgy nézett ki a fejből, az hirtelen előjött, és akkor gondolkodott el a szó értelmén, vagy éppen más értelmezésén. Emígyen jártam én a „fejlődés” szóval. Még fel is turbóztam a fejlődés fogalmát a jól hangzó „fenntartható fejlődésre”. Hogy miért is kell fejlődni? Háát, hogy ne kellene!? Mert ugye, aki nem fejlődik, az – persze „relatív” – fejletlen marad. Vegyük csak egyszerű példaként az indiánokat. Mikor is meglátogatták őket a „fejlett fehér emberek”, rögtön meg is állapították: „Ezek az indiánok el vannak maradva.” Kiküldtek az újvilágba sok-sok hittérítőt és még több aranyra éhes szerencselovagot. Természetesen vitték magukkal a „fejlett fehér ember” összes „fejlett” betegségeit, azokat persze csak úgy „ajándékba”. Ja, és a fejlett „tüzes vizet” el ne feledjem megemlíteni. Körülbelül itt jártam az „elmélkedésemben”, amikor arra gondoltam, hogy meg kéne nézetni a teáimat, merthogy ugyan mitől támadnak ilyen hülye gondolataim? Na, mindegy is – folytattam az „elmélkedésem” –, csapongok. A Kalahári-sivatag bennszülöttjeire gondolok. Elindulnak a harcosok elejteni egy antilopot, amivel a törzs jóllakhat. Minden porcikáját felhasználják. Még a körmeit is feldolgozza a varázsló, különböző védő amuletteket készít belőlük fáradtságos munkával, amit aztán más törzsekkel – nekik kellő dolgokra – cserélnek el. Szóval mennek a harcosok, elejtik az állatot és hazamennek. Fáradtságos egy munka, mert nem lehet tudni, éppen merre járnak az antilopok. Persze a „fejlett fehér ember”, már mobiltelefont használ, ami utazása során még azt is megmondja, hogy „Tessenek vigyázni, mert a M akárhányas út X-edik kilométerénél pézsmapatkányok mennek át az úton!” Na mármost, fejleszteni kellene ezeket a „fejletlen” Kalahári-sivatagi őslakosokat. Ha lenne mobiltelefonjuk, akkor persze sokkal fejlettebbek lennének. Mostanság napi egy antilop megölésével boldogan él a törzs. Ha kicsit fejlődnének, kb. még öt antilopot levadásznának, akkor telne nekik mobiltelefonra. Ja, igen, de a fejlesztő „fehér ember”, nagyon olcsón venné csak át az – egyébként nagyon drága – antilophúst, meg kellene szállító jármű is, hogy oda tudják azt szállítani a „fehér ember” átvevőhelyeire. Hát igen, annak is valának költségei, tehát kb. tíz antilopot kellene levadászni, hogy legyen mobiltelefonjuk. Jaj, de a telefonálásnak is vannak költségei: havidíj, percedíj stb. Tehát a „fenntartható fejlődésnek” ára nagyon, így belátható, hogy napi tizenöt antilopot kell leölni a fejlődés érdekében. Ejnye, tizenhatot! – mert ugye mindeközben a törzsnek is kell ennie. Ennyi amulette meg nincsen szükség, így a tizenöt antilop egyes darabjai, amik eddig felhasználásra kerültek, mostantól a szemét martalékává lesznek. Belátható, hogy ez a „túlfejlett fehér ember” megint csak megmentett a fejlődésnek egy törzset, ezúttal a Kalahári-sivatagban, mint ahogy hajdan az indiánokat... – és sorolhatnám még hosszasan, de itt szerencsére elaludtam.

Ébredésem után gondoltam végig: Édesanyám kora gyermekkoromban még teknőben mosott, ruháinkat súrolókefével sikálta a teknő oldalán. Aztán megvettük a mosógépet, mily sok időt (FÁRADSÁGOT) takarított meg; aztán jött a centrifuga, majd a villanyvasaló – amikor már nem kellett a faszenet fűjni ahhoz, hogy meleg legyen a vasaló. Tényleg sok időt spórolt meg ezekkel. Csak az nem tudtuk, hová is tűnt az a sok megtakarított idő? Jah, kérem, Édesanyám elment plusz munkát végezni, amit azért kényszerült elvállalni, hogy legyen miből kifizetni a

megemelkedett villanyszámlát, vízdíjat, és legyen pénz FEJLETTEBBRE cserélni az elavult berendezéseket. (Hogy én milyen hülye demagóg vagyok!?)

Karácsony

Most, karácsony közeledtével, egyre többet agyalok az ünnepen. Az ajándékozás öröme nyomasztóan hat rám, ránehezedik vállaimra. Óhatatlanul eszembe jutnak gyermekkori karácsonyai. Emlékszem, évekig őrizgettük azt a mintegy másfél méter hosszú lécet, aminek le voltak törve a sarkai, és tizenöt-húsz centinként ferde furatok voltak belefúrva. Ezekbe a furatokba nyomkodtuk bele a meghegyezett fenyőágakat., Amikor minden furatba beillesztettünk egy ágat, elkészült a fenyőfánk. Akkortájt nehezen lehetett fenyőfát vásárolni, meg igazából pénzünk sem volt rá, fenyőágat viszont lehetett szerezni, s ha ügyesen válogattuk össze az ágakat, munkálkodásunk eredményeként egészen formás fenyőfa alakult ki. A gyermeki hév hajtott bennünket, hogy valami ajándékot készítsünk Édesanyáknak. Még emlékszem egy-két alkotásomra. Az egyik emlékezetes művem az a díszpárna volt, amelyre keresztzemes öltéssel volt kivarrrva a testvéreim és jómagam neve. Volt, amikor virágtartót barkácsoltam lécekből. Szóval pénz híján mindig ötletelgettünk. Szegény Édesanyámnak hogy főhetett a feje, mit is vegyen a három vásott gyerekének az ünnepre? :-) Akkoriban a szaloncukor is a nehezen beszerezhető dolgok közé tartozott, ezért Édesanyám főzte és készítette el. Amikor kiértük a papírjából a szaloncukrot, a papírt kisimogatva eltettük a következő karácsonyra.

Már „pénzkereső ember” voltam, amikor karácsonyra egy mosógépet vásároltunk Édesanyámnak. Hosszú időn át körülményesen dugdostuk, hogy meglepetés legyen. Az lett! – Amikor Édesanyám megkapta, örömkönnnyekkel a szemében jegyezte meg: „Milyen jó is lett volna, ha ezt odaadjátok a karácsony előtti nagymosásra?” Hát igen, a gyermeki elképzelés, hogy meglepetés legyen,

Nem állítanék párhuzamot, DE: Manapság általában a pénzen megvehető ajándékok dominálnak. Ritka üde színfolt, ha az emberek valami saját gyártású ajándékot készítenek, és azzal lepik meg szeretteiket. Élvezettel nézem, amikor az „idősebb” fiam, asztalos lévén, a karácsony közeledtével elkészíti az üzletfeleinek és barátainak szánt ajándék prototípusát. Minden évben mást. Aztán a gondok sokasága, meg az idő rövidege mindig kihozza belőle, hogy „Jövőre nem csinállok semmit!” – de ő is tudja, hogy ezt a fogadkozást nem fogja betartani, mert minden saját készítésű dolgoknak megvan a maga hangulata. Örömmel nézem, hogy az unokák milyen önfeledten készítenek ajándéknak szánt süteményt, és elnézem az arcukon a büszkeséget, midőn átadják és hozzáteszik: „Ezt én csináltam!” Szóval kérem, szerencsére van itt minek örülni, csak meg kell találni. A legjobb dolog a világon nagyszülőnek lenni és nézni, ahogy a gyerekek és az unokák bontogatják az ajándékokat.

Na jó, itt hagyom abba, megyek zsebkendőért...

Irkafrka, grafika,

valamint

emlékképek

ismét:

molnár lászló

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV

NEMKÖNYV